باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس :**آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰ صبح**	مدت امتحان : **۸۰ دقیقه**
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسّطه	تاریخ امتحان : **۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۵**	تعداد صفحه : **۴**
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **دی ماه** سال **۱۳۹۵**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	بیتی که ردیف داشته باشد، ..... خوانده می شود.	۰/۲۵
۲	آوردن بیتی مصرّع در اثنای قصیده برای انتقال از موضوعی به موضوع دیگر، ..... نام دارد. الف) تخلّص ب) شریطه ودعا ج) تجدید مطلع د) تغزّل	۰/۲۵
۳	اهمیّت مستزاد از آن روست که در پیدایش ..... اثر داشته است.	۰/۲۵
۴	معروف ترین شاعران دوبیتی گو .....و..... هستند. الف) بابا طاهر،خیام ب)باباطاهر،فایز ج)خیام،فایز د)بابا افضل، باباطاهر	۰/۲۵
۵	در بیت«آن ابر بین که گرید چون مرد سوگوار وآن رعد بین که نالد چون عاشق کئیب» الف) ویژگی مشترکِ مشبّه و مشبّه‌ٌبه را در مصرع اوّل مشخّص کنید. ب) مهم ترین پایهٔ تشبیه را در مصرع دوم بیابید.	۰/۵
۶	در مصراع اوّل بیت زیر «تشبیه بلیغ »را بیابید و نوع آن را مشخّص کنید. « دست از مس وجود چو مردان ره بشوی تا کیمیای عشق بیابیّ و زر شوی»	۰/۵
۷	در بیت زیر هر یک از واژگان مشخّص شده استعاره از چیست؟ « هزاران نرگس از چرخ جهان گرد فرو شد تا بر آمد یک گل زرد»	۰/۷۵
۸	در کدام یک از ابیات زیر«استعارهٔ مصرّحه »و در کدام یک«استعارهٔ مکنیّه » به کار رفته است؟ الف) گر چه من خود زعدم دل خوش وخندان زادم عشق آموخت مرا شکل دگر خندیدن ب)مرا در خانه سروی هست کاندر سایهٔ قدّش فراغ از سرو بستانی و شمشاد چمن دارم	۰/۵
۹	استعارهٔ مکنیّه را در بیت زیر مشخّص کنید و« مشبّهٌ به »آن را بنویسید. « فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد»	۰/۵
	«ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ دوم »	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰ صبح**	مدت امتحان : **۸۰ دقیقه**
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسّطه	تاریخ امتحان : **۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۵**	تعداد صفحه : **۴**
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **دی ماه** سال **۱۳۹۵**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۰	در بیت زیر ،کدام واژه در معنی غیر حقیقی به کار رفته است ؟ **« سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی چه خیال ها گذر کرد وگذر نکرد خوابی »**	۰/۲۵
۱۱	در بیت « برآشفت عابد که خاموش باش تو مرد زبان نیستی،گوش باش » الف)واژهٔ مشخّص شده، مجاز از چیست؟ ب)علاقهٔ آن را بنویسید.	۰/۵
۱۲	مفهوم کنایی موجود در بیت زیر را بنویسید. **« نپندارم ای در خزان کشته جو که گندم ستانی به وقت درو »**	۰/۵
۱۳	در بیت «رشتهٔ تسبیح اگر بگسست معذورم بدار دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود» الف) کدام صامت بیش از بقیه تکرار شده است؟ **ب) نام آرایهٔ حاصل از این تکرار چیست؟**	۰/۵
۱۴	در هریک از ابیات زیر کدام واژه آرایهٔ تکرار را ایجاد کرده است؟ **الف) زین کاروان سرای بسی کاروان گذشت ناچار کاروانِ شما نیز بگذرد** ب) از درد سخن گفتن و از درد شنیدن با مردم بی درد ندانی که چه دردی است	۰/۵
۱۵	**در عبارات زیر سجع ها را بیابید و نوع هر سجع را بنویسید.** الف) خبری که دانی دلی بیازارد ،تو خاموش تا دیگری بیارد. **ب) همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزندخود به جمال**	۱/۵
۱۶	**با ذکر دلیل نشان دهید در کدام بیت آرایهٔ موازنه و در کدام بیت آرایهٔ ترصیع به کار رفته است.** الف) خالق و رازقِ زمین و زمان حافظ و ناصر مکین و مکان **ب) قدیمی کاوّلش را ابتدا نیست کریمی کآخرش را انتها نیست**	۱/۵
	«ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ سوم »	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰ صبح**	مدت امتحان : **۸۰ دقیقه**
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسّطه	تاریخ امتحان : **۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۵**	تعداد صفحه : **۴**
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **دی ماه** سال **۱۳۹۵**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۷	در هر یک از ابیات وعبارات زیر جناس ها را بیابید و نوع هریک را مشخّص کنید. **الف)کتابی که در او داد سخن آرایی توان داد ، ابداع کنم.** ب) ای مِهر تو در دل ها ، وی مُهر تو بر لب ها — وی شورتو درسَرها، وی سِرّ تو در جان ها **ج) من که ملول گشتمی از نفس فرشتگان — قال و مقال عالمی می کشم از برای تو** د) یاد یاران یار را میمون بود — خاصّه کان لیلی و این مجنون بود	۲
۱۸	در بیت زیر ارتباط میان کدام واژه ها سبب ایجاد آرایهٔ اشتقاق شده است؟صامت های مشترک این واژه ها را بنویسید. **« لب میالای به شعری که ندارد شوری — شاعری قدر تو داند که شعوری دارد »**	۱
۱۹	در بیت زیر آرایهٔ مراعات نظیر را مشخّص کنید. « شعاع آفتابم من ، اگر در خانه ها گردم — عقیق و زرّ و یاقوتم ، ولادت زآب و طین دارم »	۰/۵
۲۰	چه داستان حماسی از بیت زیر دریافت می شود؟آرایهٔ حاصل ازآن چه نام دارد؟ **« ای پریشان گوی مسکین ، پرده دیگر کن — پور دستان جان زچاه نابرادر در نخواهد بُرد »**	۰/۷۵
۲۱	در نمونه های زیر آرایهٔ تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید. الف) درویش بی معرفت نیارامد تا فقرش به کفر انجامد؛کادَالفقرُ اَنْ یکونَ کُفراً . **ب) بیداری زمان رابا من بخوان به فریاد / ور مرد خواب وخفتی/ « رو سر بنه به بالین ،تنها مرا رها کن»**	۱
۲۲	در بیت زیر آرایهٔ تضاد را بیابید. « هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است — برود از دل من ، وز دل من آن نرود»	۰/۵
۲۳	در بیت « بوی بهبود ز اوضاع جهان می شنوم — شادی آورد گل و باد صبا شاد آمد» الف) چه آرایه ای در مصراع اوّل به کار رفته است ؟ **ب) دلیل به وجود آمدن این آرایه را بنویسید.**	۰/۷۵
۲۴	در بیت زیر آرایه تناقض را بیابید و دلیل خود را توضیح دهید. « هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای — من در میان جمع و دلم جای دیگرست»	۰/۷۵
	«ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ چهارم »	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰ صبح**	مدت امتحان : **۸۰ دقیقه**
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسّطه	تاریخ امتحان : **۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۵**	تعداد صفحه : **۴**
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **دی ماه** سال **۱۳۹۵**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۲۵	در هر یک از ابیات گروه «الف» کدام آرایهٔ ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (توجّه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.)	۰/۷۵

گروه «الف»		گروه «ب»
۱) ما قصّهٔ سکندر و دارا نخوانده ایم	از ما به جز حکایت مهر و وفا مپرس	اغراق
۲) ای نورچشم مستان،درعین انتظارم	چنگی حزین وجامی بنواز یا بگردان	حس آمیزی
۳) گوشم شنید قصّهٔ ایمان و مست شد	کو قسم چشم؟صورت ایمانم آرزوست	لفّ ونشر
		تلمیح

۲۶	در بیت « چشمهٔ خورشید تویی ،سایه گه بید منم چون که زدی بر سر من ،پست و گدازنده شدم » الف) در کدام واژه ایهام به کار رفته است؟ ب)معانی مختلف آن را بنویسید.	۰/۷۵
۲۷	در بیت « مدامم مست می دارد نسیم جعد گیسویت خرابم می کند هردم فریب چشم جادویت » الف) در کدام واژه آرایهٔ ایهام تناسب به کار رفته است؟ ب) واژهٔ مورد نظر با کدام کلمات تناسب بر قرار کرده است؟	۰/۷۵
۲۸	دربیت « معنی آب زندگی و روضهٔ ارم جز طرف جویبار و می خوشگوار چیست» الف)نوع لفّ و نشر به کار رفته را بنویسید. ب) نشر دوم را بیابید	۰/۵
۲۹	با توجّه به بیت « تا نه تاریک بود سایهٔ انبوه درخت زیر هر برگ ،چراغی بنهد از گلنار» الف)شاعر دلیل تاریک نبودن سایهٔ درخت را چه می داند؟ ب) این هنر شاعرانه سبب پیدایش کدام آرایهٔ ادبی شده است؟	۰/۵
۳۰	برای مثال زیر یک علّت ادبی بنویسید. « خواندن خروس سحری »	۰/۵
	« موفّق باشید »	۲۰

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰صبح**
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان **۱۳۹۵/۱۰/۱۵**	
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور دردی **ماه** سال **۱۳۹۵**	مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	(مُرَدَّف) (۰/۲۵) صفحهٔ ۵	۰/۲۵
۲	گزینهٔ (ج) تجدید مطلع (۰/۲۵) صفحهٔ ۱۷	۰/۲۵
۳	شعر نیمایی (۰/۲۵) صفحهٔ۴۶	۰/۲۵
۴	گزینه (ب) بابا طاهر، فایز (۰/۲۵) صفحهٔ ۴۰	۰/۲۵
۵	الف) گریستن (۰/۲۵) ب) عاشق کئیب (مشبّه به) (۰/۲۵) صفحهٔ ۵۰	۰/۵
۶	مس وجود (۰/۲۵) بلیغ اضافی (۰/۲۵) صفحهٔ ۵۶	۰/۵
۷	نرگس استعاره از ستارگان (۰/۲۵) چرخ استعاره از آسمان (۰/۲۵) گل زرد استعاره از خورشید (۰/۲۵) صفحهٔ ۶۱	۰/۷۵
۸	الف) مکنیّه «عشق آموخت»(۰/۲۵) ب) مصرّحه «سرو در مصرع اوّل» (۰/۲۵) صفحهٔ ۶۶	۰/۵
۹	پیشگاه حقیقت (۰/۲۵) حقیقت به کاخ تشبیه شده (مشبّه به کاخ ،قصر، خانه و.....) (۰/۲۵) صفحهٔ ۷۲	۰/۵
۱۰	سر (۰/۲۵)یا (آفتاب نیز می تواند مجاز از خورشید باشد.) صفحهٔ ۷۹	۰/۲۵
۱۱	الف) سخن (۰/۲۵) ب) علاقه آلیّه (۰/۲۵) صفحهٔ۷۹	۰/۵
۱۲	کار بی ارزش نتیجه ارزشمند نخواهد داشت. (هر پاسخ مناسب دیگر) (۰/۵) صفحهٔ۸۷	۰/۵
۱۳	الف) س (۰/۲۵) ب) واج آرایی(۰/۲۵) صفحهٔ۹۰	۰/۵
۱۴	الف)کاروان (۰/۲۵) ب) درد (۰/۲۵) صفحهٔ ۹۶	۰/۵
۱۵	الف) بیازارد(۰/۲۵) بیارد (۰/۲۵) سجع مطرّف (۰/۲۵) صفحهٔ ۱۰۳ ب) کمال(۰/۲۵) جمال (۰/۲۵) سجع متوازی (۰/۲۵) صفحهٔ ۱۰۱	۱/۵
۱۶	الف) موازنه (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازن و متوازی (۰/۵) صفحهٔ۱۰۷ ب ترصیع (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازی (۰/۵) صفحهٔ ۱۰۶	۱/۵
۱۷	الف) داد/داد (۰/۲۵) جناس تام (۰/۲۵) صفحهٔ ۱۱۲ ب) مِهر/مُهر یا (سَر / سِر)(۰/۲۵) جناس ناقص حرکتی (۰/۲۵) (ذکر یک مورد کافی است.)صفحهٔ۱۰۸ ج) قال/مقال (۰/۲۵) جناس ناقص افزایشی(۰/۲۵) صفحهٔ ۱۱۸ د) یاد /یار (۰/۲۵) جناس ناقص اختلافی (۰/۲۵) صفحهٔ۱۱۵	۲
	«ادامهٔ راهنمای تصحیح در صفحهٔ دوم »	

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰صبح**
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان **۱۳۹۵ / ۱۰/۱۵**	
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور دردی **ماه** سال **۱۳۹۵**	مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۸	شعری (۰/۲۵) شاعری (۰/۲۵) شعوری (۰/۲۵) (ش،ع،ر) (۰/۲۵) صفحهٔ ۱۲۳	۱
۱۹	عقیق و زرّ و یاقوت (آب وطین هم می توا نند تناسب داشته باشند.) (۰/۵)صفحهٔ۱۲۶	۰/۵
۲۰	اشاره به داستان کشته شدن رستم توسط نا برادری اش شغاد در خوان هشتم.(و یاهر توضیح مشابه دیگر) (۰/۵) تلمیح (۰/۲۵) صفحهٔ ۱۳۰.	۰/۷۵
۲۱	الف) « کادَالفقرأنْ یکونَ کُفراً » (۰/۲۵) تضمینِ حدیث پیامبر (۰/۲۵) صفحهٔ۱۳۲ ب)مصراع آخر «رو سر بنه به بالین ، تنها مرا رها کن » (۰/۲۵) تضمینِ شعرمولوی (۰/۲۵) صفحهٔ۱۳۵	۱
۲۲	بین واژه های (برود /نرود) تضاد وجود دارد (۰/۵) صفحهٔ ۱۳۹	۰/۵
۲۳	الف) حس آمیزی (۰/۲۵) ب) به دلیل آمیخته شدن یا ترکیب شدن حس بویایی و شنوایی(۰/۵) صفحهٔ ۱۴۳	۰/۷۵
۲۴	حاضرِ غایب (۰/۲۵) انسانی که حاضر است ، نمی تواند غایب باشد. (یا هر توضیح مشابه دیگر) (۰/۵) صفحهٔ ۱۴۰	۰/۷۵
۲۵	۱) تلمیح (۰/۲۵) ۲) لفّ ونشر(۰/۲۵) ۳) اغراق (۰/۲۵) صفحات ۱۲۸ و ۱۵۳ و ۱۶۰	۰/۷۵
۲۶	الف) زدی(۰/۲۵) ب)معانی مختلف : ۱- ضربه زدی(کوبیدی)(۰/۲۵) ۲- تابیدی(۰/۲۵)یا هر مفهوم مشابه صفحهٔ ۱۴۸	۰/۷۵
۲۷	الف) مدام(۰/۲۵) ب) مست ، خراب (۰/۵) صفحهٔ۱۵۲	۰/۷۵
۲۸	الف) لفّ و نشر مشوّش (۰/۲۵) ب) می خوشگوار (۰/۲۵) صفحهٔ۱۵۳	۰/۵
۲۹	الف) وجود گلنار (۰/۲۵) ب) حسن تعلیل (۰/۲۵) صفحهٔ ۱۶۴	۰/۵
۳۰	غفلت آدمیان از گذر عمر سبب نالیدن خروس در سحر گاه است. (یا هر توضیح مشابه دیگر) (۰/۵) صفحهٔ۱۶۱	۰/۵
	«همکار محترم خدا قوّت »	۲۰